

Abonamentul

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$
an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an
4 frcs. 50 cm.

Fóea apare în fie care
Sâmbătă.

Unirea

Fóe bisericescă-politică.

Insertiuni

Un şir garmond:
o dată 14 fil., a dóua óra
12 fil., a treia óra 10 fil.,
şi de fiesce care publi-
caţiune timbru de 60 fil.

Tot ce privesce fóea,
să se adreseze la »Re-
dactiunea şi Admini-
stratiunea Unirii»
in
Blas.

Anul X.

Blas 3 Martie 1900.

Numărul 9.

Tăria noastră.

Ziua iubilară a mitropolitului nostru n'a fost numai o zi de sêrbătoare a Sionului nostru, — ea a fost un adevêrat eveniment în viaţa bisericii noastre.

Întru adevêr din incidentul acelei aniversări abia cunoscute şi tânuite chiar, am vêdut manifestându-se iubirea şi alipirea clerului şi a poporului nostru credincios câtră înaltul iubilante cu o putere atât de elementară şi de o dată atât de spontană, în cât cu adevêrat a trebuit să recunoscem lucrarea Celui Preainalt, care singur póte îndrepta inimile ómenilor spre o așa de armonică unire a gândirilor şi a simţirilor.

Dacă adaugem la simţul de obşteşi armonia aceea sublimă a dieceselor sufragane în frunte cu venerabilii archierei, icóna magică va fi completă, şi ochiul şi inima de o potrivă va înota în fericirea curată, ce o simte la privirea unui tabloù atât de desêvârşit.

Cetitorii nostri au cetit adresele Preasfinţitilor episcopi sufragani şi de sigur vor fi simţit o adêncă bucurie la constatarea legăturii de dragoste şi de canonică alipire, cu care sînt uniţi cu venerabilul Cap al provinciei noastre bisericesci.

Dumnezeu îndreptă sórtea popórelor în tocmai ca şi a indiviţilor. Şi dacă înaintea minţii noastre ţermurite se pare o întimplare curată, că iubileul episcopesc de 25 ani a iubitului nostru

mitropolit a cădút tocmai în anul acesta, înaintea sfatului nepêtruns al Provedinţei póte să fie din contra un lucru înainte pregătit pentru a da directivă năii bătute de valuri a bisericii noastre sfinte.

Unde este cu adevêrat tăria noastră?

Tăria noastră este Domnul! vom esclama şi noi cu Psalmistul.

Dar Domnul din cer ne-a zidit întru fiinţe întelegătore şi ne-a pus, ca înşine să lucrăm mântuirea noastră.

Domnul ne dă ajutorul harului sêu şi ne pune înainte spre urmare poruncile sale, ér pentru petrecerea noastră la olaltă ne-a aşezat în biserica sa, care să ne povătuéscă cu dumnezeescile sale învăţături; dar ne-a lăsat în acelaşi timp şi voea liberă, ca așa noi de noi să lucrăm mântuirea şi să ne merităm rêsplata ostaşului bun.

Unde este dar tăria noastră?

După Domnul, tăria noastră e în noi!

A noastră datorie este să păzim biserica şi instituţiunile ei, ca prin biserica să ne putem agonisi rêsplata de veci.

Unde este dar tăria noastră?

În noi, dar în noi toţi, în toţi fiii bisericii, în archierei, în preoţi şi în popor.

În unirea tuturor, carî ne numim fii bisericii noastre se află tăria noastră.

Dacă toţi una sîntem, dacă toţi una gândim, dacă toţi una simţim, dacă toţi una facem, va fi neînvinsă cetăţuia

noastră aşezată pe Sion, şi valurile cele mai furioase frante şi neputincioase se vor resfrânge de pe pâręii năişorei noastre mistice.

Êtă pentru ce am zis, că sêrbarea iubilară a mitropolitului nostru a fost de o dată şi un mare eveniment. Şi êtă pentru ce mai ziceam, că ziua acesta a făcut-o Domnul, ca să arete şi să dea directivă corăbiei bătute de valuri a bisericii noastre.

Sêrbătórea mitropolitului a arêtat unirea tuturor fiilor bisericii.

Şi unirea este tăria noastră!

Şi de unirea acesta desêvârşită între archierei, cler şi popor, mai mare lipsă avem azi ca ori şi când în trecut.

Norii ce s'au ivit pe orizontul bisericii noastre au schimbat numai faţa; nu mai sînt așa de negrii, dar acum parcă sînt surii. Primejdia n'a încêtat, numai nu e tocmai așa de apropiată erupţiunea vijeliei.

Remiterea memorandumului nostru în cauza autonomiei la comisiunea de 27 nu însêmnă încă trecerea pericolului. Lucrul s'a amânat; dar lupta se va începe din nou.

Nu este dar ertat, să depunem îngrijirile. Să nu fim prunci ușuratici.

Cei ce doresc contopirea noastră în organismul autonom al bisericii latine din Ungaria nu urmăresce scop bisericesc şi religios, ci scop politic. Vor să ne lipséscă de limba noastră şi de némul nostru prin un atentat sacrileg,

Feuilleton.

Gilles şi Ginevra.

Povestire istorică de Felix Lilla.

(Fine.)

3.

Aici supórtă Gilles tractarea cea mai neumană. Pázitorul sêu era Olivier Meel, un blástemat, cu carele Artus de Montauban se sciu pune lute în legătură. Mai întâiu încercară ambil mişei să-l invenineze, dar Gilles le observă intenţiunea şi nu gustă din mîncări. Mai târziu hotărîră al lăsa pe încetul să móră de fóme şi îi retraseră pe rënd ori ce mîncare. Spre mirarea lor inse, prinţul tot nu muri.

Firesce ei nu sciaù, că nefericitul a aflat o binefăcătoare, care'l ajutóra în starea-i de compătimit.

Frumósa Ginevro, sóţia prinţului, dete mai înainte a dese ori daruri unei servitóre bêtrâne şi schilave. Acesta era acum, carea din multămită şi milă găsi mijloc de a tri-

mite prinsonerului câte ceva de ale mîncării. Cu periculul vieţii se furia bêtrâna la turnul în care se afla închisórea şi printre gratiile unei ferestrii tot de una deschise arunca în lăuntru bucăţi de pâne, pe cari prinţul le aduna mîncându-le.

Într'o nópte domnia un vifor mare în jurul castelului Montcontour, așa în cât pázitorii trebuiră să se refugieze în căsuliile lor. Atunci éráşi picară bucăţi de pâne în închisórea prinţului.

Observând acesta prinsonerul se acată de gratiile ferestrei şi strigă cu o vóce debilă. „Mamá Ană!“

„Te aud, prea graţiosule prinţ!“ rêspuase cerşitórea.

„Îţi multămesec pentru bunătatea ta! Acuşi nu mai trebuie să te supul unui ast fel de pericol. Eú mă simţesc bolnav de mórte şi cred că în curênd voiú fi scăpat de suferinţele mele.“

„Sêrmanul meu prinţ!“

„Probabil că mişelul de Olivier m'a otrăvit apa de beut, la porunca lui Montauban, căci de la acesta vine tótă nefericirea.“

„Dumnezeu să pedepséscă ticăloşii, asta e rugăciunea mea zilnică.“

„Erî am rugat pe Olivier să-mi trimită un preot ca să mă spovedesc; dar el m'a ris în faţă. Nu vei puté tu să-mi căştigi un preot?“

„Voiú cerca; cunosc pe părintele Ștefan, un bărbat fórt bun şi un amic al nenorociţilor. Acela de sigur îţi va implini cererea.“

„Unde-l poți afla?“

„În claustrul franciscanilor din apropiere.“

„Bine, adu-l în cóce! Inse eú n'am nimic, spre a-ţi rêsplăti fidelitatea ta şi osteneála lui.“

„Va veni dinsul şi numai în cinste; vreú să sciu numai, pe când îl aştepti.“

„Măue nópte pe timpul acesta, aci la feréstră.“

În nóptea următóre veni părintele Ștefan, condus de cerşitóre, la feréstra închisórii.

După ce prinţul fu înşciinţat prin un signal a cerşitórei despre sosirea lor, îşi lipi éráşi obrazul de gratii şi zise: „Venerabile părinte, eú sum un muritor şi así vre să mă spovedesc.“

„Fă-o acesta, fiul meu; ușurézá-ţi sufletul!“

prin nimicirea independenței provinciei noastre bisericesci. Ei însiși recunosc scopul acesta între ei.

O fôe de a lor în treburile de aceste de regulă bine informată, ne vestesce, că comisiunea de 27 va respinge postulatul nostru, ca adecă să nu se concedă congres autonom independent și separat, și tot așa și organism autonom independent și separat. Noi nu avem darul profetiei. Ne temem însă, că pôte să aibă drept numita fôe.

Etă dar, că pericolul n'a trecut.

Mai mult, ca în trecut lipsă este așa dară de unirea tuturor, de gruparea credincioșilor în jurul preoției, a preoției în jurul arhierilor, a arhierilor în jurul mitropolitului.

Dacă așa va fi, — și sêrbările spontane de la 14 Faur 1900 — arvună ne sînt că așa va fi și în viitor, atunci, dar numai atunci, putem privi linisciti în viitor. Pot veni ori ce atacuri, ori ce ispite, nimic nu ne pôte strica.

Dar cum va intra în rîndurile noastre numai o umbră de desbinare, sîntem perduți, — nu ne va puté mântui nime și nimic.

Înainte dar cu Dumnezeu. Devisa noastră să fie pururea: Tăria noastră este Domnul, care ne-a făcut pe noi să fim una, pe cum Tatăl și cu Fiul una sînt.

Ce ne privesce pe noi cei de la „Unirea“, noi în cești zece ani am dat dovédă, că credincioși numelui nostru am luptat și am lucrat pentru ca toți una să fim.

Și azi, când în persôna redactorului nostru se întimplă o schimbare, în ținta noastră rămânem cei vechi, în principii neclătinați, în intențiuni nepângăriți, în dorința de a servi cauzei sfinte a

bisericii noastre și a nêmului iubit neobosiți, credincioși devisei de la început: Dumnezeu, patrie și neam.

Tubileul Mitropolitului.

Dintre mulțimea cea mare de telegrame și adrese sosite Î. P. S. Sale Mitropolitului Victor cu prilejul aniversării tubileului de 25 ani al Episcopiei, mai publicăm de astă dată scrisoarea Msgr. Hornstein, arhieriscopul de Bucuresci, după traducerea făcută din limba franceză:

Nr. 108.

Bucuresci 16 Faur 1900.

Illustrissime și Reverendissime Domnule!

Am cetit într'un jurnal din Bucuresci, că Escelența Vostă ați celebrat în sêptemăna acêta a 25 aniversare a consacrațiunii de Episcop. Nu voiŭ a întârzia nici un moment, Preasfînțite Domnule, ca să-mi alătur și eu vócea la concertul de urări și felicități ce vă sosesc din tóte părțile diecesei vóstre, pentru a dori prosperitate și viață îndelungată Ilustrului Prelat, care presidă cu atâta zel și devotament la destinele anticiei și venerabilei Biserici de Alba-Iulia. Nu voiŭ întrelăsa Preasfînțite Domnule, ocasiunea tubileului vostru episcopesc. de-a înalța Celnul de sus rugăciunii ferbinți, cerându-i ca să reverse asupra Escelenței Vóstre abundanța grațiilor și favorurilor sale celor mai prețioase, ca să vă facă, în tóte privințele pe deplin fericit și ca să vă dăruască încă mulți ani de arhierie, spre binele cel mai mare și prosperitatea vastei diecese, a cărei glorie și onóre sînteți.

Ad multos et felices annos!

Binevoiți, vă rog, Illustrissime și Reverendissime Domnule, a primi dîmpreună cu urările mele cele mai sincere și mai invă-

păiate, și asigurarea profundului respect și al deplinului devotament, cu cari am onorul de-a fi

Al Escelenței Vóstre
prea umilit și iubitor servitor

Xavier de Hornstein
Arhieriscop.

Tot aci amintim, că adresa românilor din Selagiŭ e scrisă în un frumos album. legat în catifea bordeaux avênd în față simbolicele: crucea, evangelia și anghira.

Prea frumoase telegrame s'au trimis ilustrului tubilant de la românii din Brașov, Sibiu, Cluș, Lugos, Bistrița, Reghin, Abrud, de la societățile Carmen Sylva, Graz. — Petru Maior, Pesta. — România Jună, Viena, — Alexi Șincai, Gherla, de la o mulțime de privați. credincioși gr. cat. și comune bisericesci.

Tóte scrisorile acestea au cauzat Escel. Sale de bună samă multă bucurie și mângâiere, incredințindu-l de dragostea ce l-o pörtă clerul și poporul sêu, de alipirea și încrederea nestrămutată ce o au în El, ca în un neclătit și puternic cap al Provinciei noastre mitropolitane.

Memorandul catolicilor valachi. Ziarul kossuthist „Magyarország“ sub titlul de mai sus publică relativ la protestul sinodului nostru arhierdiecesan în cestiunea autonomiei cat. următorul comunicat:

„Memorandul, pe care l'a înaintat la congresul autonom catolic sinodul mitropoliei de Blaș conține atari postulate, cari interesază de aprópe și acum mult ventilata cestiune de naționalitate. Greco-catolicii de naționalitate valachă pretind adecă organism autonom separat, așa pe cum au bisericile gr. orientale ortodoxe valahă și sêrbescă; tot o dată protesteză contra luării lor în cadrul autonomiei catolice din Ungaria.

„N'am făcut nici o crimă; înalta trdare, de care sum acusat, este o minciună. Conștiința imi e curată; așa dar spovedania mea va fi scurtă.“

Acum prințul Gilles să spovedi călugărului ce ingenunchia în trestiușul din grópa de lângă castel și acesta îi dede absoluțiunea și îi vorbi mângâitor.

După ce isprăviră prinșonerul întrebă: „Părintele meu, scii Dta ce este frica de ómeni?“

„Nu, prințule.“

„Ai cteza Dta să duci ultima scire de la mine ducelui Francisc de Bretonia, fratelui meu?“

„Da, voiŭ face-o.“

„Dar dacă în mânia sa te va ucide?“

„Viața unui serman călugăr franciscan și așa nu valorează mult, dacă mor implinindu-mi datorința, mor bucuros.“

„Atunci ascultă ce am a-ți spune. Dacă peste câte va zile vei auzi că am murit, să pleci la Rennes și să ceri audiență la ducele Francisc. Spune-i că eu am murit din vina sa, fiind că m'a dat în mâinile alor doi mișei ucigași. Provócă-l, în numele meu, ca până peste patru zece de zile să se prezenteze înaintea Înaltului Judecător spre a se rectifica.“

„Voiŭ face-o, așa să-mi ajute Dumnezeu!“

„Cine e acolo?“ strigă în momentul acesta sentinela postată sus pe zidul de lângă turn, și de óre ce nu urmă nici un răspuns, și-și slobođi arma.

Lovită prin inimă credincioasa servitoare, cădu mórta la pămînt.

Călugerul se aplecă spre dinsa vêdu că era fără viață și lăsă cadavrul întius în trestiuș. Își ridică reverenda, fugi în întunec și ajunse nevêtămat în claustrul seŭ.

Acum se escă sgomot în castelul Montcontour, unde în sêra aceleiași zile sosi și baronul Artus de Montauban, carele adese făcea acolo visite secrete. Sentinela spuse ce a vêdut.

Mai întăiu se duseră în grópa de lângă castel și acolo aflară cadavrul cerșitórei; după aceea Montauban și Olivier Meel intrară în închisórea prințului.

„Dta ai avut legătură cu cineva din afară,“ zise dur temnicerul.

„Da,“ adause Gilles, „m'am spovedit la un preot venerabil și acum mă simțesc ușurat și pregătit la mórte.“

„Atunci du-te dracului!“ strigă Montauban. „Și așa am avut prea mult de lucru cu tine!“

Și împreună cu Olivier Meel se aruncă asupra prinșonerului slăbit și'l sugrumă. Acêta se întimplă în 24 April 1450.

Mórtea prinșonerului se ținu cât va timp secretă. Apoi ucigașii imprăștiară scirea, că el ar fi murit în prișóre fiind lovit de apoplezie.

Când călugerul Ștefan auzi despre acêta, își ceru concediŭ de la priorul seŭ și plecă la Rennes.

El ajunse în capitala bretonă în primele zile ale lui Iunie și își ceru o audiență la ducele Francisc, spunênd, că are să-i împărtășescă ceva important.

Ducele chiar ședea la masă cu Artus de Montauban și alți nobili, unde societatea i-și petrecea prea bine, așa că cei mai mulți erau jumătate ametiți. El spuse să între călugerul, pôte pentru că credea că își va putea permite vre o glumă cu dînsul.

Călugerul intră în sală și strigă cu vóce tare: „Alteță i-ți aduc ultima scire a fratelui Vostru mort! Prințul Gilles, înainte de sfârșitul seŭ s'a spovedit la mine, zicêndu-mi să Vê spun acêta: Blêstămăția Vóstră este cauza suferințelor sale înfricoșate și a morții sale. De crima înaltei tradări cu care l'ați acusat, este cu totul nevinovat și Voi o sciti acêta prea bine. În numele mortului Vê provoc ca până peste patru zece de zile să Vê presentați înaintea Înaltului Judecător, spre a da samă despre fapta cea rea a Vóstră. Pocăiți-Vê, duce! Cugeta-ți la mântuirea sufletului Vostru!“

„Blêstêm și mórte!“ strigă Montauban infuriat. „Omoriți pe acest călugăr impertinent!“

„Ba nu. n'o faceți!“ gâfăi ducele. „Lăsați-l să mêrgă în pace. Părinte, lea acêta pungă plină cu aur și rógă-te pentru noi sêrmanii pécătoși!“

Călugerul inse rêspline darul și se depărta.

„Acêta a fost o scire din lumea cea alaltă,“ gâfăi ducele palid ca mórtea. „Dumnezeu și sfinții să se îndure spre noi!“

„Corul episcopesc catolic încă în conferința ținută astă toamnă a respins recriminațiunile blășene, érá congresul autonomiei catolice nici spre știință nu le-a luat. Cum se raportéază din isvor bine informat, un politician valach cu sentimente patriotice, a voit se întrevină la guvern în favorul memorandumului de la Blaș, a primit înse un atare răspuns, care în un mod mai pe sus de totă îndoéla a pus capét aspirațiunilor, cari voesc a organiza după naționalitățile biserice catolice din Ungaria. Comisiunea de 27 a congresului autonomie catolic, înainte căreia se află memorandumul, fea aceeași poziție față de el, și pe cum auđim cu provocare la contopirea patrioticilor greco-catolici ruteni în autonomia ungară catolică universală, respinge pretensiunile memorandumului, cari poftesc o adevărată exteritorialitate pentru catolicii valachi. În privința acésta e interesantă și declararea unui prelat, după care papa, când a aprobat în principiu autonomia ungară catolică comună și când se va sancționa din partea Sfantului Scaun al Romei organismul, ce se va crea, de sub acesta nu va subduce pe greco-catolicii valachi, pe cum nici regele ungar încoronat nu o va face acésta.“

Comunicatul acesta mirósă a fabrică. Cel ce l'a fabricat cunoșce temeinicia protestului, ridicat de sinodul nostru arhidieceosan din 22 Novembre 1899 în contra tendinței, ce se manifestă în operatul comisiunii de 27 a congresului autonomie, de a contopi adecă biserica noastră în cea catolică de rit latin din Ungaria. Cunoșcând rațiunile grave, pentru cari pretinde autonomie separată, nici nu încercă a le résturna, ci ca și în alte afaceri, unde e vorbă de a nedreptăți biserica noastră, aruncă la mijloc cestiunea de naționalitate. Chiar prin acésta arată înse că cei ce stau în legătură cu „Magyar.“ privesc autonomia catolică înainte de tóte ca o instituțiune de magiarizare. Acésta înse învólve în sine degradarea bisericii la rola unei unelte politice; contra căruí lucru trebue să protesteze fie care catolic adevărat și nu numai noi Români.

Este cunoscut, că episcopatul catolic din Ungaria, până acum nu s'a pronunțat asupra operatului comisiunii de 27 a congresului autonomie, cea ce a supérat pe mulți dintre membri congresului, deci nu a putut se respingă nici postulatele, saú, cum se exprimă comunicatul, recriminațiunile Blașului. Dară a publica cu voia orí fără voie ne esactități e datina fabricătorilor de comunicate. Ce privesce umblarea unui politician român pe la guvern în cestiunea protestului nostru, noi nu avem despre acésta nici o cunoștință, căci noi nu stătem în relațiuni intime cu cercurile guvernamentale, cum se vede că este kossuthistul „Magyarország.“

Comisiunea de 27 cetind protestul nostru, se va puté convinge, că atunci, când s'a ocupat de biserica noastră, care nu e reprezentată prin nime în congres, a trecut preste limitele competenței sale.

Că Rutenii, ar voi să se contopéscă în organismul bisericii latine din Ungaria, nu e adevărat. ablegații lor din congres au cerut să se respecte instituțiunile lor orientale. Dar în fine, chiar dacă s'ar contopi Rutenii, pe noi puțin ne împórtă, acésta e o afacere particulară a lor. Rutenii n'au provință bisericească independentă de primatele de la Strigon, cum avem noi, ci sînt supuși aceluí primat. Noi ținem la drepturile bisericii noastre garantate nu numai prin sacrele aședăminte ale bisericii răsăritului, ci și prin acte solemne, emanate de la supremi factori bisericesci și lumesci, pe cum s'a aréat în protestul Sinodului arhidieceosan.

Mai mult orbécă fabricantul comunicatului de mai sus, când își dá aerul, că cunoșce și poziția ce o va lua Sfantul Scaun apostolic în cestiunea contopirii noastre în organismul bisericii catolice din Ungaria. S. Scaun iubesc de o potrivă pe toți credincioșii, respectéază și voesc să se respecte drepturile fie cărei provințe bisericesci și prin urmare și a provinței noastre mitropolitane. Alt cum S. Scaun intențiunile nu și le descopere înainte prelaților, cari inspiră pe „Magyarország“, dacă ar fi și atari prelați catolici.

„Fii bărbat!“ strigă Montauban. „Nu da atențiune acestor flécuri călugăresci!“

Înse ducele Francisc fu de o dată părăsit de speranța de-a mai trăi. Câte va zile mai târziu îl apucară nesce friguri vehemente, în urma cărora muri în 17 Iulie 1450, — după cum afirmă cronicarul, chiar la patru zece zile după apariția călugărului franciscan în castelul din Rennes . . .

Fiii minoren al decedatului fu ales de duce al Bretoniei sub numele de Francisc II și pus sub tutoratul moșului său, bătrânul conte de Richemont. Acesta lăsă să prindă pe Olivier Meel și să-l transporteze la Rennes, unde ucigașul fu spânzurat.

Artus de Montauban se refugió într'un castel întărit, unde nu i-se puté face nimic.

Ginevra jeli multă vreme mórtea soțului său, mulți cerură mâna avutei și frumoșei véduve, dar toți fură refușați. În sfârșit îi ceru mâna și un vechiu amic din copilărie a printului Gilles, Seigneur-ul Guy de Laval. Ginevra simpatisa cu dînsul, dar zise: „Iubitul meu Gilles încă nu-l résbunat. Până ce mai trăescé baronul Artus de Montauban, nu mă voiú mărita.“

„Scumpă dómna.“ adause de Laval, „te rog ai puțină răbdare. Peste patru spre

zece zile Artus de Montauban va fi mort, saú eú nu voiú mai fi între cei vii!“

Urmat de o mică trupă, tinéruí eroú ajunsé înainte castelului lui Montauban și'l provocă pe acest ticălos în terminí batjocoritori, să vină cu dînsul la duel pe viață și mórte.

Montauban primi provocarea și duelul avu loc, observându-se formalitățile obicinuite.

Norocul fu favorabil lui de Laval, Artus cădu.

Învingétorul avu résplată dulce. Frumoșă Ginevră îi dărni inima și mâna. De și dînsa nici o dată n'a putut uita pe Gilles, totuși de Laval a fost un soț atât de bun și plăcut, în cât a putut barémí s'o mângăe pentru pierderea nobilului print, — așa spun cel puțin cronicile pe cari le am urmat cu fidelitate în acésta povestire.

Giovanni.

Rutenii greco-catolici încă nu-s de acord cu Ilustritatea sa dl. Szabó Jenő în ceea ce priveșce limba liturgică. Ziarul „Kelet“ din Ungvár îi aruncă în față acusa, că a vorbit în congresul autonomiei catolice în contra limbei slave; ba ce e mai mult caută merite patriotice în discreditarea liturgiei legale în limba paleo-slavică. Dl. Szabó le negă acestea cu tóte că nu numai „Kelet“ ci tótă țara o scie că dl. Szabó nu crută nimic, spre a înălța limba magiară la altariú, ceea ce are ca urmare naturală delăturarea limbei slave; de și magiarí curați nu sînt greco-catolici. Că prin lățirea limbei magiare pe contul limbei slave ș'ar căștiga dl. Szabó merite patriotice, érá e de cređut, căci cine nu scie, că ađi parola sună: magiarizare pe tóte terenurile și prin urmare și în biserică? „Kelet“, își face numai datorința apérand limba lor liturgică slavă. Se vede, că tendința de a întroduce cu orí ce preț limba magiară în biserica rutenă a destepat din nepăsarea lor și pe unii dintre ruteni. — Acțiunea nasce reacțiune.

Gazetele unguresci și cestia națională.

— Spuneam într'un număr trecut, că vorbirea prim-ministrului Széll a dat prilej jurnalisticeí magiare, să se ocupe de noú cu cestia naționalităților. Tonul în care s'a comentat vorbirea ministrului și cestia însași, sînt de o calmitate, ce rar obvine în presa magiară.

Ast fel „Alkotmány“ ține să scótă în relief că prim ministrul nu a făcut alt ceva, de cât a spus cu grai viu, principiile, ce partidul poporal le avea în cestia poporală:

„Partidul poporal a fost adecă întâiul partid care față cu naționalitățile binevoitóre (jóakaratu nemzetiségekkel) a propagat politica de dreptate și echitate. Volnicia înse și pécatul (guvernul Bánffy), care și-a temut puterea, a grăbit să ne calomnieze înse și să ne denunțe înainte opiniei publice magiare cu vestea că sîntem în contra ideii de stat, că pactăm cu naționalitățile cărora voim să le vindem patria. Azi Széll a desvoltat în dietă politica dreptății. Dieta întregă aclama. Victoria primului ministru este deci tot de o dată și victoria partidului poporal. Éta ce trebue să se constate.“

Ér „Budapesti Hirlap“ serie:

„Să recunóscem, că póte ar fi mai bine, pentru noi, cei din Ungaria, ca în cestia acésta să facem cât mai mult și să vorbim cât mai puțin. Într'o țară înse, în care în contra Ungurimei au înarmat pe Croați cu o pagină albă, pe Români și Sêrbi cu autonomie bisericească națională, pe tóte naționalitățile cu o lege de naționalități liberală și sentimentală; pe vremuri când (și în România) naționalitățile sînt prigonite cu foc și sabie, — e lucru mare, trebue o deosebită însușire de bărbat de stat, prevedere, perseveranță, temperanță și răbdare întru tratarea norocósă a acestei cestiuni.

„Și în urechile noastre sună câte o dată cântul de sirenă despre — absolutismul magiar. Om serios înse, care nu e diletant în politică și care nu se lasă rápit de temperamentul său volnic întru a țese iluziuni, mai póte óre vorbi serios, așteptând succes, despre absolutism? Absolutismul nu-l forma de guvernare a noului véc. Păturile mai inferioare ale populațiunilor sînt răscolite de cesti economicé și sociale. Cine, în asemenea

Imprejurări, ar mai pune încredere în mijloacele învechite ale guvernării brutale, volnice și teroristice? Și dacă s'ar mai crede cineva, așa în general, cine să aibă speranțe într'un absolutism magiar fără dinastie magiară?"

Date noue despre Horia. Sub titlul acesta, am amintit în nr 5 al foii noastre, că în arhiva familiei Eszterházy din Eisenstadt s'a aflat o cronică veche, care se ocupă cu răscolă lui Horia. „Transilvania“ organul Asociațiunii, publică în nr 1 din a. c. în traducere, întreg studiul din „Bud. Tagblatt“. Cronică această provine de la un fost arhivar al familiei Eszterházy, el a compus-o pe baza unor scrisori particulare primite de la actuarul său, trimis în Ardeal se adune acte pentru un proces de al familiei printiare. De și eronat în unele locuri, studiul e de mult interes și regretăm, că din cauza lungimei lui nu-l putem reproduce. Se constată înse, că Horia a pretins comanda generală din Sibiu, ca Românii să fie primiți și socotiți, ca al patrulea stat, și să fie egali cu Ungurii, Sécni și Sașii. Să se ștergă jobăgia, averile nobilitare să se împartă între poporul român și acesta încă să fie militarizat ca cele alalte popore conlocuitoare. Cererile acestea arată în plină lumină, că motivul acelei făimoșe revoluții din vécul trecut a fost și el de un înalt ideal politic și național, ér nu un act de ordinară răsbunare.

Revistă bisericească.

Roma. Azi Vineri în 2 Martie n. Sfinția sa Papa Leon XIII își serbează a 90 aniversare a nașterii, ér Sâmbătă a 22 aniversare a Pontificatului. În Vatican se vor ținea cu acest prilej frumoșe serbări. —

Franța. Puternicii zilei din Franța vrea să și facă merite. Cu ceva mai înainte declaraseră de desființată congregațiunea Assumptioniștilor, carea nu lăsa, ca publicul frances să fie amăgit cu frașele francmasonilor. Și fiind-că în episcopatul francez s'a află și ómeni de aceia, cari au criticat ordinațiunea guvernului, același guvern ateu începe acum să cêră de la Scaunul apostolic amovarea arhiepiscopului de Aix și a episcopului de Valence.

Nu se pôte sci, dacă le va succede planul, dar din modul lor de procedere se vede, că stău sub comanda francmasoneriei. Acesta apare cu atât mai mult din rezolvarea unor petițiunii, ce au sosit la parlament. Într'una din ele se cerea alungarea Jesuiților din Franța și împreună cu ei a tuturor congregațiunilor nerecunoscute, ér în cealaltă aplicarea legii despre societățile secrete asupra francmasoneriei. Ce să veđi! Prima cerere a fost ascultată, și referentul a și propus esilarea Jesuiților fiind ei inimi ai statului (?). ér a dóua a fost respinsă, pentru că ea (francmasoneria) nu este contrară progresului, ba mai mult, între membrii ei sint mulți, cari sint cei mai aprigi apărători ai ideilor moderne și ai republicei.

Ferice de țara, care are un atare guvern!

Revistă politică.

Austria. Cu redeschiderea parlamentului, ministerul Körber și-a ținut de datorință să și espună programul. Ministrul president declară înainte de tóte, că cabinetul în fruntea căruia stă dînsul nu este din nici un partid. Vor fi unele persoane în cabinet, zice ministrul president, cari ca persoane private vor inclina mai mult către un grup politic de cât către altul, dar cabinetul ca atare are înaintea ochilor numai binele comun.

Pentru realizarea intereselor statului a căror pedecă au fost certele naționale, ministrul Körber a chemat la consfătuire partidele interesate. Cu tóte că, consfătuirile până acum nu au avut rezultate îndestulitoare, ministrul totuși sperază că în venitoriul cel mai apropiat le va succede să facă unele proiecte de împăcare, pe cari dînsul le va și subșterne parlamentului spre desbatere.

După introducerea acestă prim-ministrul austriac trece la programul său de muncă spunându-ne, că scopul lui principal este promovarea comerțului și a industriei. Pentru înflorirea celui dintăi el ar propune de o parte împreunarea Dunărei cu Odera, ér de altă parte construirea unor linii fêrate, cari se pună în legătură portul Triest cu mai multe centre comerciale austriace, ba chiar și cu Germania de sud.

Intențiunile ministrului s'au revêrsat ca un balsam rêcoritor asupra tuturor deputațiilor, și dacă excepționăm pe radicalul Schönerer, discursul a fost primit cu vii aplause din partea tuturor.

Ca să recâștige timpul pierdut în lunile mai din urmă, parlamentul imperial s'a și apucat de lucru. Înainte de tóte a luat la pertractare proiectul recruțiilor de pe 1900, tractând tot odată și grevele lucrătorilor din minele de cărbuni. Témă era cu privire la atitudinea Cehilor cari, pe cum scim, promiseseră obstrucție. La întrepunerea clubului polon înse, de o cam dată, au abzis și ei de planul lor.

Planurile ministrului Körber referitoare la promovarea comerțului au produs sânge rêu în compatrioții noștri magiari. Când Austria, zic ei, ar împreună Dunărea cu Odera, ei, încă nu ar rămânea înapoi, punându-o și ei în legătură cu Odera prin riul Vág. Și dacă guvernul din Viena ar pune Triestul în legătură cu cât mai multe centre comerciale austriace, nu s'ar lăsa nici Magiarii, făcând tot asemenea cu portul Fiume.

Transvaal. Pe cum aminteam în numărul trecut, de când cu sosirea generalului englez Roberts în Africa sudică Burilor a început a le merge mai rêu, grație multelor trupe, cu cari a venit noul general. Ba încă mai mult. Deja de câte va zile începuse a se răspândi vestea, că bravul general bur Cronje, fiind încunjurat de tóte părțile de Anglezii, s'ar fi predat. Vestea însă era dubiă, căci împreună cu ea sosia și alte sciri, cari ne spuneau despre situația favorabilă a generalului bur. În timpul din urmă

înse, spre întristarea tuturor admiratorilor eroului din Transvaal ministerul de răboi englez a publicat telegrama lui Roberts, prin carea acesta aduce la cunoștință predarea lui Cronje.

Scirea despre predarea lui Cronje a produs în Londra o bucurie generală. Anglezii dedați până acum să audă numai despre lupte pierdute, la auđul învingerei au sărit din ogăși. Străđile băjbae de lume, care numai cu predarea lui Cronje se ocupă. Unii preamăresc pe Chamberlain, ér alții ridică până la cer pe Roberts, pe când în realitate, dacă considerăm forțele 50,000 de soldați englezi, în contra cărora trebuia să se lupte Cronje cu 4000 de ficiori, atunci înfrângerea lui Cronje nu o putem socoti de învingere strălucită.

Cronje pe cum cetim în telegrama oficiósă a lui Roberts a fost încunjurat de tóte părțile de numărósă armată engleză. Oști auxiliare nu putea căpêta. În ostășime curajul scăduse, ér între ofițerime se nășcură neînțelegeri. Mișcările lui Cronje tóte erau observate de baioanele engleze. Ast fel stând lucrul, generalul bur vedând că nu se mai pôte susține a trimis o deputație la Roberts, prin carea îl notifică, că se va preda Roberts înse pretinse să vină însuși Cronje. Acesta, ca să nu mai verse sânge, a venit în persoană în tabera generalului englez, unde, după ce îl s'a promis tractare umană atât pentru persoană și familia sa, cât și față de soldații săi, s'a predat.

Prin învingerea acestă Anglezii și-au recompensat pierderile suferite mai înainte.

Pe câmpul de luptă din ost sôrtea Burilor e tot atât de nefavorabilă. În urma învingerii lui Cronje, oștile bure s'au retras tóte din jurul Ladysmithului.

Correspondințe.

Ciuguzel la 3/15 febr. 1900.

Prea Onorate Domnule Redactor!

Dacă onóre, mărime și glorie se cuvine celui ce luptă vitejêse cu arma în mână în câmpul de răboi pentru țară, atunci nu mai puțină mărime și venerațiune se cuvine ostașului ne obosit a lui Christos carele de 1/4 de véc pörtă zăduful și gerul, de 25 ani înfruntă și luptă cu abnegare eroică valurile inimice ce se repezesc potop potop asupra Bisericii lui Christos — Sêrbătórea unei lupte de 25 ani, sêrbătórea jubileului de 1/4 secol de Archipăstorire gloriósă prăzauim — Ziua de 2/14 febr. 1900 e zi de adevêrată bucurie pentru noi.

Numai rari sînt zilele de bucurie însemnate în cartea nêmurilor pe numele nostru. Numai rari sînt órele, în cari putem creșta și noi românii uniți cu mama Romă, câte un moment de dulce veselie sufletescă. În mijlocul atâtor încercări, ce se scólă cu furie îndrăsnêță asupra Sfinței noastre biserici, bine-i cade sufletului nostru când printre norii grei îi străluce și câte ó zi senină; bine venit îi este printre miile de amărăciuni și un moment mai înălțătoriu. Și în adevêr! ceasul de bucurie e atât de dorit, ca un moment de pace după o luptă înverșunată;

atât de dulce ca un moment de repaus, de linisce, după o zolă îndelungată ca un picur de balsam răcoritorii. pe o suferință crudă.

În potopul de amarăciuni. în mijlocul zilelor negre, o zi de rară și vie veselie sufletescă a fost pentru noi supușii fideli ai Excelenței Sale Domnului Mitropolit Victor, ziua de 2/14 febr. 1900. Praznicul Inbuleului de 25 ani de luptă a Prea bunului nostru Părinte. — Ne am simțit fericiți în adevăr, că cerul a revărsat preste noi ziua splendidă, ce a adus cu sine momentul în carele prin rugăciunile noastre se putem vërșa și noi un picur de mângăere în multele amarăciuni ce lovesc în marele Arhieru. — Ne am simțit ferice că ni s'a dat prilej ai dovedi alipirea neclătita și totă dragostea inimii noastre ostășului neobosit, fără preget, lutru apărarea așezămintelor Sfintei noastre biserici. — Deosebit pond s'a pus într-o serbarea acestei zile mărețe, în comuna noastră pe dorința Excelenței Sale: Nu în sgomot, nu paradă în a fară, ci în biserica sufletescă, în rugăciuni a culminat prăznuirea.

La sunetul campanei. poporul fiind previe avisat, bărbați și femei, juni, școlari și școlărițe, cete, cete, înaintău spre Sfinta biserică, unde rugăciuni ferbinți a erupt din pepturile tuturor, la Părintele îndurării pentru sănătatea și viața îndelungată a Excelenței Sale Dlui Mitropolit Victor, ca întărit cu darul lui Dumnezeu, se potă îndrepta ferice la liman Naia cea Sfintă, a cărui demn și înțelept cărmăciul din îndurarea lui Dumnezeu este. — La finea Sfintei liturgii s'a cântat doxologia cea mare. — În cuvintarea ocazională s'a arătat credincioșilor, adunați în număr cum numai la serbătorile mari se pot vedea, indoita însemnătate a zilei, schițând luptele purtate și înfruntate cu bărbăție și meritele pururea vii pentru biserică și nēm, ce încoronază crescutul marului nostru Archiepăstoriu. Se trăescă într-un mulți ani!

I B.

Peregrinaj român la Roma.

Aflăm din partea cea mai competentă, că lucrările pentru aranjarea unui peregrinaj român la Roma se continuă cu mult succes.

De data acesta facem cunoscut, că *prețul unui bilet de cl. I. dus și întors, cu înțregă proviziunea în Roma, unde peregrinul vor sta 10 zile, nu costă de cât 300 cor., cl. II. 240 cor. și cl. III. 140 cor.*

Călătoria se va face la sfârșitul lunii Septembrie, probabil la 26 n. Prețurile se socotesc de la Pesta și înapoi. Până la Fiume se va călători cu trenul, de aci cu vaporul până la Ancona, și apoi ér cu trenul până la Roma. Un bilet de călătorie e valabil 45 zile.

De la Roma, cei ce vor, pot se continue calea mai de parte la Paris.

Ori ce informații mai detaiate dă cu plăcere Redacția „Unirii“.

Mulțămită publică.

În favorul sfintei Mănăstiri de la Prislop, pe lângă cele publicate în „Unirea“ din anul 1899 au mai încurs de atunci în cōce următoarele oferte benevole:

(Continuare.)

Er din filia Crivadia: de la Ioan David învățător 1 fl. soția sa Maria David 1 fl., Maria Ciopean economă 1 fl., Ion și Anuța Arimie 1 fl., Ion și Oprita Toth 1 fl., Ioan și Marcu David cantor 1 fl., Ion Ionică 50 cr., Ștefan Hăitău 50 cr., George Petroiu 50 cr., Maria și Stoica Lasc 60 cr., Anca Dragotă 50 cr., Anca Dogariu 50 cr., Cassa bisericească Crivadia 81 cr., Nicolae Sin 50 cr., Ion și Anuța Pantilă 50 cr., George Nistor 50 cr., Ionita Rus 50 cr., Anuța David cantorită 60 cr., Petru Nistor 50 cr., Petru Finioiu 50 cr., Ion Nistor 50 cr., Elisie Tămaș 50 cr., Iosif Leontin 50 cr., Ianeș Hăitău 50 cr., Petru și Simziana Cornea 50 cr., Mărina și Ianeș Marcu 50 cr., Ion Ciopean 20 cr., Petru Pavel 20 cr., Ispas și Măriuța Rus 40 cr., Ion Pavel jun. 20 cr., Sava Cornea 20 cr., Anuța Cornea 30 cr., Maria Ionică 20 cr., Ana Ciopean 20 cr., Ioana Pantilă 10 cr., Măriuța Pantilă 10 cr., Măriuța Pantelimon 20 cr., Ana Pantelimon 20 cr., Maria Marcu 10 cr., Ana Dragota 20 cr., Anuța Pătroiș 40 cr., Nașta Hăitău 10 cr., Anuța Ionică 10 cr., Țița David 65 cr., Anuța Broțoiș 10 cr., Anuța Ardelean 40 cr., Petru Ionică 10 cr., David Pogan 20 cr., Elena Thums 20 cr., Teresia Toth 1 fl., Ana Costa măr. Graunfelds în Rindet 1 fl., Sântiona Bora rep. în Coroesci 1 fl., Ioan Bora preot în Petros 1 fl., Ion Veturia și Virgil Bora în Petros 50 cr., sau din Crivadia suma; 25 fl. 46 cr.

Va se zică On. Ioan Bora paroch a colectat peste tot din Petros și din filia Crivadia suma 56 fl. 76 cr.

(Va urma.)

Fond de salarisare.

În favorul fondului de salarisare, au mai încurs de la:

Din Tr. Almaș s'au mai colectat cu colindatul în parochia Zuton . . . cor. 4 —

Noutăți.

Sciri personali. I. P. S. Sa Mitropolitul Victor s'a reîntors Marti în 27 de la Buda-pesta, unde a fost primit în audiență de Maestatea Sa.

Din Arhidieceasă. Joi în 1 Martie au fost chirotoniți într-un diacon și Duminecă vor fi ordinați ca preoți: *Ioan Cimonea* numit admin. paroch. în Cacova Jerii, distr. Indoi, *Dionisiu Moldovan* la Brusturi, distr. Dergea și *Ioan Birlea* la Mogoșii-Coșocani distr. Alba Iuliei.

Întru mărirea lui Dumnezeu. Spectatul Domn *Ioan Martin* notariu în pensiuine și mare proprietar cu soția sa Spec. Dōmnă *Veronica Martin* nās. *Hornea* din Fildul de mijloc au binevoit a procura pe sama s. biserici. din Fildul de mijloc S. Evanghelie și Apostolierul cu litere străbune legate în lux în preț de 64 cor. 80 filer, pentru care faptă creștinescă i-se aduce și pe această cale cea mai cordială mulțămită. Dat în Fildul de mijloc 20 Febr. 1900, cu stimă Ștefan Pop cooperat gr. cat. — Subsemnatul oficiu parochial gr. cat. din Petridul inferior își ține de plăcuta datorință a face mulțămită publică următorilor evlavioși poporeni cari în decursul anului expirat 1899 au contribuit pentru înfrumusețarea s. bisericii locale. parte prin lucru gratuit. parte prin obolul lor caritativ spre procurarea cărților bisericesci de lipsă, aceștia sînt următorii: 1) *Vasilă Poru* magistru morariu care gratuit ne-a edificat un Cor pompos în s. biserică pentru ridicarea corului alți măestri ne cereau 80 corone. 2) Judele comunal *Costan Popu* cu soția sa *Ana* ne-a dăruit 2 prapori frumoși în preț de 36 corone.

3) *Eră* următorii creștini: *Vasilă Balica* 1 cruce de argint de china în preț de 36 corone, *Iuonaș Firvu a Petri și Susana Vutca* măritată *Anca* fiesce carele câte o față de masă cerată în preț una de 5 corone. 4) Pentru S. evanghelie, apostolierul și octoicel, au contribuit cu diferite sume mai mulți poporeni cărora tuturor înduratul Dumnezeu să le răsplătescă cu bogatele sale daruri cerești. Petridul iuf. 20/II 1900. Ios. V. Balint paroch. — În numele comiterului parochial gr. cat. din Noul român. ne cinem de datorință a aduce și pe această cale, mulțămita și recunoștința noastră profundă, domnului *Maier Nemetoff și Maria Ballu*, cari au binevoit a cumpăra pe sama s. bisericii o evanghelie. ediția nouă cu litere latine. în preț de 25 corone. Pentru această faptă maritimă primescă bunii donatori, cordialele mele mulțămite, oftându-le de la Dumnezeu, viață lungă și fericită. ca să mai potă îndeplini acte de așa însemnătate. Noul-român 26 februar 1900. *Alexandru Bugner* preot gr. cat. —

Afacerea Iancu. Am primit de la Brașov doi numeri din „Kronstädter Zeitung“ în cari se publică la locul prim doi articli sub titlu „Avram Iancu“ Autorul lor i-a scris cu scopul. ca să iște în apărare pe eroul. care nu se pōte așera. și pentru ca meritele lui netăgăduite să fie recunoscute și aprețiate după vredniie. —

„Patria“, institut de credit și economii în Blăș și-a ținut Marti la 20 l. tr. a 14. adunare generală. Nu noi o spunem. e cunoscut, că „Patria“ e una din băncile cele mai solide și mai bine conduse. Ca dovadă lăsăm se urmeze aci câte va estrase din bilanțul de pe an. 1899. Capitalul social a fost de 110 mii fl. rezerva de 103.229/30 fl. la care sumă mai adaugându-se cuota din venitul de pe 1899. fondul acesta a crescut la 109.842/08 fl. de abia o sută cinci zece fl. îi mai trebuie ca să fie cât capitalul de acți. Tot aci s'ar mai pută computa fondul de pensiuine de 8351/32 fl. Depunerile au fost de 850 mii fl. din cari ridicându-se peste 25 mii fl. la finea anului au mai rămas aprōpe 600 mii fl. Față cu pasivele acestea stău peste 700 mii fl. împrumut pe cambii, peste 130 mii hipotecar. 10647/55 fl. pe obligațiuni și 66 mii lombard, mai însemnăm aci casa societății cu 26 mii fl. Venitul anului a fost de 24332/62 fl. din care s'a dat 12% dividendă și 753/31 fl. spre scopuri de binefacere. Suma acesta, conform propunerii Direcțiunii, a fost menită să fie începutul unui fond de 2000 fl. făcut în onoarea jubileului episcopesc a mitrop. Victor. Din interesele acestui fond, se vor ajuta instituturile de învățămînt din loc. Propunerea acesta a fost primită cu multă plăcere. Tot la această adunare au fost realeși membrii direcțiunii Dnii *Sim. P. Mateiu Silv. Nestor și George Muntean* al căror mandat expirase.

Adunări generali. Duminecă trecută și-au ținut Casina română și Reuniunea femeilor adunările generali. Amēndouă au fost bineșor cercetate. Din raportul secretariului casinei se constată scāderea membrilor. provenită de bună samă din cauza localului actual nu destul de corespundător împrejurărilor noastre de aci. În colo reuniunea prosperază destul de bine. Pe timpul postului sînt puse în prospect câte va serate literari. Averele reuniunii e de cor. 1110/74 fl. Cu mai mult avēnt progresază în același timp Reuniunea femeilor. Ea are 124 membri și o avere de peste opt mii corone. Din raportul comisiunii finanțare se constată că în anul 1899 Reuniunea a realizat un câștig de aprōpe trei mii corone. Din suma acesta s'au dat fetițelor de la școala de aci 700 cor. Tot cu această ocaziune s'a completat și comitetul alegēndu-se ca membre suplente Dōmnelle: *Cornelia Chirilă, Cornelia Maior, Maria Șuluț și Elena Trifan.*

Avis. „Consumul“ societate comercială în Blăș își va ține adunarea generală la 17 Martie n. De odată se fac atenți acționari, că rata a IX după acți și de a se plăti la 1. April și a X la 1 Iulie n. c.

PARTE SCIINTIFICĂ-LITERARĂ.

Păstoriul sufletesc în praxă

saă

Inviațiunii pentru preoți față de eredincioșii bolnavi, din punct de vedere moral, pastoral, medicinal și higienic.

(Continuare.)

a) Inviațiunii medicinale.

Păstoriul sufletesc nu-l este permis, fără cauză grea, să-și părăsească turma sa; el e obligat să-și pună sufletul său pentru sănătatea turmei; „năimitul fuge, pentru că năimit este“ (s. Ioan ev.) El e obligat moralicesce să-și câștige cunoștințe și pentru sănătatea trupescă a credincioșilor săi. Se scie din istorie și scim și din praesa zilnică, că noi cei puși întru îngrijirea turmei, adese trebuie să suplinim, de și pe timp scurt, medicul. În comunele rurale, depărtate de orașe ori de centre provădute cu medic, adese alérgă fiil sufletesci la preot nu numai spre a-l mângăia și a le curăți sufletele, ci și spre a le recomanda ceva mijloc ori medicină mai de grabă în bóla și durerile trupesci. Și vai câte satisfacții rezultă pentru preot, și bucurie pentru pacient, când scii cât de cât a-l alina și durerile!

Da! înse în popor și de prejudețe și de ură cătră medic și medicină, mai aplicat fiind unit de a se folosi de mijloce neiertate, nefolositoare și chiar păcătoșe, de cât de rezultatele sciinței. Drept aceea aceștia trebuie convingși, că și medicina și medicul sînt rînduiți de la Dumnezeu spre binele ómenilor. Decî contra credinței deșerte de descăntece, de făcut de întors prin ajutorul unei femei bătrâne, de legat junghiuurile, de bătut cuie, seceri sub patul morbosului său sub masă, de întors ólele etc. în casă — preotul trebuie să pășescă și să șcie pași în mod convingător spre a le desrădăcina; și asta va face-o prin învățături publice și private cătră adulți, pe cum și în școlă, când ca catechet propune religiunea generațiunei tinere. Așa pe încetul dedee poporul, ca în locul bosconelor să aplice sciința cu mijlocele medicinale probate.

Ar fi de dorit, ca fiitorii păstori sufletesci, ascultătorii de teologie, să cunoscă studiul medicinei, barămi în trăsuri generale, semnele diferitelor morburî, ce ocur mai des, cum și mijlocele de recomandat ori de folosit la primul moment, în tocmai ca și sciința teologică. Provederea bibliotecii fie cărul preot cu cărți de medicină, ba și cu o mică apotecă de casă, e un ce fôrte folositoriu pentru preot, familia lui și popor.

De câte ori la aprinderi de plămâni, la ferbințeli, friguri, tuse, difteritis, dureri de cap, tifoide, inflamațiuni de grumazi etc., când aflai pacientul legat cu legături ferbinți etc. nu mi-au făcut bune serviții acelea, câte le am audît din conversațiile cu medic și mi-au spus de a le folosi la primul moment! La alte bóle apoi bune serviții mi-a prestat și prestéază manualul edat de chirurgul cu multă praesă d. S. Stoica „tratatul bólelor acute infectătoare“ și altele. Ba și manualele pentru trebuințele și întimplările, ce ocur în vitele economilor nostri,

când tot la preot alérgă poporenii după sfat și ajutor, spre ce e de mare folos „Veterinariul de casă“ a lui Cornea. Să mi se lerte înse acéstă mică abatere de la obicei.

Cum am zis, cunoștințele medicinale, vor face mai mare folos poporului, de cât credința deșértă în puterea de ghioc, ori a unei lingure vechi, ori fire de grâu și cărbuni descăntați, ori apă adusă până în răsăritul sórelui, ori stropi de la móră, prin cari numai se sporesce mortalitatea, scade numărul poporului și se strîmtează cimiteriile.

b) Unele ajutóre în nenorociri. Mijloce probate.

Casurile de diverse nenorociri sînt dese între poporenii și așa un mijloc practic, folosit grabnic și la moment, aduce adese folos; e bine se nu stăm cu mâinile încrușișate și se ne uităm nesciind nimic recomanda și ajuta, când vedem pe samenu nostru cum se svîrcolesce până va sosi vre un medic. Ast fel:

1. Copilul nou născut a dese vine cu plâns în lume, și acesta e un semn bun, un semn de viață; dar a dese se nasce fără a aréta vre o mișcare, prin urmare înótă între viață și mórte. Aici dacă sîntem de față se facem ca schinteaua de viață să nu se stingă. Decî nefiind medic ori móșa mai cu sciința la îndemână, óre se lăsăm noul cetățén se móră? Nu! ci ne vom folosi de următorul tractament: punem nou născutul pe un moment în o scaldă călduță, îi curățim gura de bale, apoi îl învălim în lepedeu călduțiu și-l punem pe o perină, dar așa cât capul se stea ceva mai sus ca trupul, apoi îl schimbăm mereu poziția întorcându-l când pe o parte, când pe alta stropindu-l cu apă rece și frecându-l părțile de la inimă și fole, apoi érá îl punem în scaldă călduță și érá-și repetăm proba de mai sus, și a dese după o ostenelă de $\frac{1}{4}$ —1 órá avem rezultat norocos și om în lume.

2. Sînt casuri, când cine va ori în decursul unui morb, ori debilitat de morb, ori în urma bătrăneței, saă și din cauza aerului corupt, ori a unei iritațiuni saă ostenele, etc., cade jos, ameșese și se pare că nici nu mișcă și e gata de mórte. În atare casuri, culcăm trupul pe pămînt etc. și căntăm să-l vină aer curat, îndepărtând încingătorile, vesmintele cele strînse, corseturile etc., îl frecăm cu apă rece ori oțét, din care îi dăm să și miróse; frecarea o facem pe cap, temple și alte părți a trupului; îi dăm se înghită apă rece, și de mirosit oțét, spirt de salmiac, muștariu, hirean; ca mijloc intern îi dăm vin, cognac. De cum va fața aceluia e roșie, și așa e témă de apoplexie, ridicăm capul mai sus, érá trupului îi dăm o poziție ședénd, și spre a irita pelea punem pe grumazi și ceafă aluat acru, hirean ori muștariu.

3. A dese obvin casuri de cade cine va în apă. Primul ajutor, dacă s'a scos curénd din apă, este a-l aședa pe fole și cam plecat, tot trupul mai sus ca capul, ca țevă resufării plămânilor să se póta elibera de fluiditatea intrată, apoi întórcem trupul pe tóte lăturile și apăsăm cu -latul mâniî din jos în sus în dreptul folelor, pe

spate și lături spre a produce resufare; apoi ținéndu-l capul în sus îi prindem mâinile din sus de cot și i-le purtăm în sus și în jos cam 5—10 minute. Făcénd ast fel a dese le salvăm viața.

4. Față de ómenii înghetați, trebuie a fi precauți să nu se forțeze indoirea membrilor, că se rup ușor, ci trupul se desbracă în liber ori casă rece și-l acoperim tot cu nea ori apă fôrte rece, dar nasul și gura se rămân libere; în loc de nea se pot pune și lepedeuă udate în apă rece; așa apoi se móie membrele trupului și apoi le frecăm tot cu rece până se simte că se încăldeșe. Încăldirea trupului în urma frecărilor e semn de viață, după care îl punem în vesminte curate și uscate și în așternut, dar neîncăldit. În intern îi dăm o cească de tea cu oțét, dar nu prea cald. Trupul îl spălăm apoi cu spirt de camfor, spirt de vin și îi dăm tea de flore de soc ori de romoniță ca mai târziu se asude.

5. La încercările de omor prin spânzurare primul ajutor e tăierea legătórei de la grumazi și desfacerea aceleia, cum și a hainelor strîmte; fața o stropim cu apă rece, trupul îl frecăm în regiunea inimii și gádălim cu o péná ceriul gurei și laringea (înghițórea).

6. Pe cei înădușiți de fum, carbógen, cu un cuvînt de aer réu, îi scótem la aer liber, aplicându-le spălări cu apă cât de rece și frotări; în intern le dăm cafea tare, și mijloce de a-l irita se tușescă.

7. La arsuri pe trup folosim oleiî de in și apă varóșă cum și lapte acru. Dacă arsura s'a produs prin var, punem un petec de pânză de in udat în oleiî; dacă arsura e de vitriol ori leșie, punem apă rece saă și frunză de curechiu acru.

8. La sughiț se folosese cu succes înghitirea de apă rece, și bucăți de ghiată, ori oprirea resufării pe câte va secunde. Pruncilor micî le trece curénd, dacă se sparie de ceva ori îi amăgim că au făcut ceva réu — fiind ei firesce la pricepere.

9. Celor amețiți de trăsnet le aplicăm frotări și dacă se póte îi învălim cu rece mai cu samă cu pămînt.

10. La înecări cu ceva os, etc. în grumazi, ajută dacă tușesci, ori te scutură saă lovesce cine va după cap; pe cum și dacă gádălim gâtlejul cu o peniță, ori bem apă unsuróșă saă ceva grețios ce causéză vomare. La înghitirea de ace ori alte obiecte ascuțite e bun nutreméntul compact, orez, mămăliga etc. ca intestinele să nu se pună în mișcare prin purgative, spre a nu fi atacate de obiectul ascuțit. La corpuri străine intrate în ochi, urechi ori nas, e bine a nu irita organele, până la sosirea medicului.

11. În casuri de vulnerări, trebuie oprit sângele cu vată, scamă ori lască și a lega rana. La curgerea de sânge din nas, se aplică spălarea cu apă rece pe cap, obraz, grumazi și pept; tragerea de oțét pe nas; érá la vomări de sânge, e bună liniștea și înghitirea de apă rece sărată. Ranele causate prin vulnerări și sdobituri să se spele curat cu apă de carbol, apoi se pune vată carbolisată, care o tot renoim spălând rana, până avem medic la îndemână.

La vulnerări interne se aşază trupul în poziție corespunzătoare și dacă e temă, că s'a rupt o vână, legăm strins în acel loc cum și în regiunea inimii. La frânturi de oase, cercăm a aduce membrul în starea lui normală, apoi îl legăm cu scortă tare, lopățele ori pânză tare, punând mai întâiu vată ori scamă. La lovituri în cap punem comprese reci până sosese medic.

12. La inveninări cu leșie și alte accide dăm de beut apă de sopen sau de var cu lapte; la inveninări cu leșie e bun și oțet mestecat cu apă. Celor inveninați cu fosfor — capete de aprinjore — le dăm vomitivă: oleiū de terpenin și cafea cu lapte. Contra veninărilor cu opium ori hobe de mac. folosim éra mijloce de vomat și lapte, grijind ca respectivul să nu doarmă, spre ce-l facem comprese de apă rece pe cap și de mirosit îi dăm oțet, muștar, hirean. Tot așa procedem contra inveninărilor cu bureți, mărăgună, poma numită cănescă, ciumăfaia etc.

La mușcare de șerpe, legăm din sus și din jos rana, o spălăm cu apă rece și cu lapte dulce.

La aprinderea vinarsului în om, dăm se bea lapte, rocina sdrobită și must prospet de cal.

13. La dureri de ochi, folosim apă de trandafir, ori apă de „ochi“ din apotecă, făcută din apă destilată și sulfur de zinc. La tusă cu răgușală folosim apă fértă cu zăhar, bae de picioare și teiuri de flóre de soc cât de ferbinte.

14. La dureri vehemente de cap și la junghiuri, se recomandă hirean, oțet, muștar și cataplasme reci, cum și aluat acru și dacă în intern sînt ferbințeli se folosește apă cu zăhar, sirup de smeură etc. une ori și chinin; și când bolnavul fantaséză îi spălăm fața cu apă rece și punem cataplasme reci pe cap.

15. La dureri de grumaz în genere ca estern folosim cataplasme reci tot la 2—3 minute, ér ca intern facem gargarisme de apă cu petró acrá. Une ori și legarea grumazului cu naftă, am esperiat că nu a fost spre rău.

16. La casuri de epidemie de vérsat, ținem trupul în cald și fața o lăsăm în liber. ba de multe ori se spală cu apă rece, firesce până nu se fac beșicele pe fața, prin ce de multe ori succede de nu se strică obrazul.

Semnele bólei de vérsat (bubat) sînt cam aceste: ameteală și durere mare de frunte, paroxism de friguri; gura uscată, sete mare și fantasare de multe ori, dureri estinse pe spate și la șele și la închieturi, după aceste de regulă în a 4-a zi se vede o inflare a peleii pe cap și obraz și pe trup pete roșietice, apoi petele se inflă și slut țapene și roși.

17. În deceniū din urma s'a ivit și se pare că s'a localizat și modernizat, mai cu samă în timp de iernă gerosă un morb, care cu greū se deosebesce la început de guturaiū: acest morb se numește *influența*. El se deosebesce de guturaiū prin ferbințeli mai mari și dureri vehemente, cari apoi se concentreză în o anumită parte din trup. Decî locuința se fie uscată, sănătósă, se ne ferim de recétă. Apoi ca medicină internă

să lea tea ferbinte de flóre de soc ori de romoniță și scaldă de picioare și mijloce de asudat.

Sînt a fară de aceste casuri de diferite bóle, cari cad esclusiv în sfera sciinței medicilor; aci am înșirat cu deosebire de acele, cari din esperința imediată le-am sciut și în cari casuri, după cărți de medicină, după consiliul unui ori altui medic amic, sau după praxa poporului le-am sciut, véđut și cu ajutorul mijlocelor descrie le-am combătut și încă de multe ori cu succes, sau cel puțin le-am impedeat să nu lea caracter mai primejdios până la sosirea medicului, pe a cărui sciință și esperință, cu puține excepțiuni, poporul meū dá mult și-l și chiamă numai de cât, fără a da cređomint descântecelor băbesci etc., cum credea în timpurile mai înainte.

La tóte casurile aceste, a fară de puține, trebuie în cât se póte din punct pastoral-moral ca preotul să nu pérdă din vedere momentul de a salva sufletul prin mărturisire.

În timpul bólelor epidemice și alte morburî infectátore, trebuie a separa cât se póte pe bolnavi de cátră cei sănătoși, prin ce punem în parte pedecă lățirî bólei; cum și curățenia în vesminte, în casă și pe lângă casă; depártarea gunóielor și materialelor espuse putređiunii, ca strat a bólelor și a corumperei aerului; spălarea cu apă, și în genere apa de beut (vái, isvóre, fântáni) ferită de necurățeni; apoi increderea în Dumnezeu, cumpétul în tóte, și chemarea medicului sînt condițiuni, prin cari vom sta față în față în și cu ori ee bóle și morburî. *)

(Va urma.)

Silințele de unire în Moldova cátră sfârșitul vécului al XVI-lea.

(Continuare.)

În Moldova băntuia pe vremea aceea ciuma, carea pe atuncia seceră și prin alte țeri fôrte mulți ómeni. Petru fugise de ea din Iași și tábăria cu curtea sa în apropierea cetății Roman. Într'acolo își îndreptară decî și misionarii nostri pașii săi și sosiră acolo în 3 Septembrie. Sosirea lor curtea principescă o salută cu bucurie. Pe loc în ziua cea dintâiu a sosirii lor îi primi Petru în audiență și primi în chipul cel mai grațios și epistolele de recomandare ale Papei și ale regelui Poloniei, pe cum și modestele daruri, cari se compuneau din un Agnus Dei binecuvîntat și din o viață ilustrată a martirilor. Resfoind principele în ceea zi cartea, îi căđu privirea pe o icónă, carea representa restignirea s. Petru. Îndreptându-se cátră un călugăr (schismatic), care era de față, îl întrebă, ce ține despre primatul s. Petru. Acesta îi spuse părerea sa, că sfîntului Petru i-se cuvine numai primatul de onóre preste cei alaiți Apostoli. Atuncia întrebă principele mai de parte:

*) Descriere mai detaiată în fôrte multe bóle epidemice și infectátore a se vedé și: Tractatul bólelor acute—infectátore, opul edat de Sim. Stoica din 1891. Sibiu, tipografia W. Krafft; și diverse alte opuri și fol medicali.

„Și cui a incredințat óre Christos Domnul cheile cerului?”

„Sfîntului Petru,” răspunse călugărul.

„Unde a murit Petru, și unde l'au înmormîntat?”

„În Roma.”

„În urmare,” așa inchiă hospodarul, „Petru a lăsat de moștenire și puterea cheilor urmașilor săi acolo, unde și-a dat viața.”

Călugărul său nu a putut sau nu a îndrăznit, să protesteze împotriva concluziei acesteia a principelui, și a rémas datoriu cu răspunsul. Dară după câte va clipite se îndreptă Petru din nou cátră el și-l întrebă:

„Putere-ai, să-ți jertfesci viața pentru Christos și din dragoste cátră el?”

„Asta nu mi-ar fi prea ușor,” răspunse călugărul cu sfilă.

„Și totuși,” asigură principele, „socoțesc, că ar fi norocul cel mai mare, fericea cea mai înaltă, ca prin jertfirea vieții mele să dobîndesc o onóre ca acesta.”¹⁾

Părintele Warszewicki, carele fuse trimis în Moldova numai cu scopul de a esamina situația și în curénd se întorsese la Lublin, unde el era rectorul colegiului Iesniților. Își dobîndise convicția, că principele e fôrte aplicat spre unire, și realizarea acesteia i-se páru cu atât mai ușoră, cu cât biserica moldovenescă era aprópe de tot neatîrnátore de la patriarhul din Constantinopol, și propriul ei cap era însu-și principele. În 7 Septembrie 1588 scrisese Warszewicki nunțiului un raport despre starea lucrurilor din Moldova.²⁾ Să auđim, ce scrie dînsul. „... Îl găsirăm (pe Petru) fôrte aplicat, să se supună sfîntului Scaun și să introducă religia catolică din nou în cetățile și satele acelea, cari odinioară se ținuseră de biserica catolică. El e și fôrte însufletit pentru stirpirea eresiei; că de și poruncise deja mai înainte, ca predicătorii eretici să se alunge din locurile acelea, totuși dádu acum în ființa noastră de față și cu aprobarea episcopilor grecesci un edict nou, în sensul căruia toți ereticii au sau să se întórcă la catolicism sau să părăsescă țara... Nicî chiar în garda sa, carea se compune din mai bine de 50 de Unguri, nu va, să sufere de acum înainte nici un eretic. El doria, să supună pe toți Sașii și Ungurii iurisdicției noastre, înse noi îi răspunserăm, că acesta trece preste plenipotențele noastre, și că spre acesta ar fi de lipsă de o ierarchie bisericescă și de parochii, cari să lea asupră-și conducerea parochiilor. — De o cam dată are decî, să se vină întru ajutoriu mai ales Sașilor și Ungurilor, de óre ce aceștia mai înainte de acesta se ținuseră de biserica catolică; în decurgerea timpului ar puté apoi, să se formeze preoți și pe sama Moldovenilor, adecă în dată ce ai nostri se vor fi întărit aci, ceea ce pare a fi dorința principelui. Preste tot pare că pronia dumnezeescă a deschis aci porțile pe sama catolicismului, cu mult mai mult de cât în Transilvania ori în alte țeri cuprinse de eretici, și a nume din cauza voinței celei bune a principelui și din a

¹⁾ I. Wielewicki S. I., *Historici diarii domus professorae Cracoviensis Soc. Iesu ab anno 1579—1637*. Editio altera 1881—89 vol. I. p. 120.

²⁾ Theiner l. c. n. 50. p. 43 ur.

puterii lui celei absolute preste viața și morțea supușilor săi; căci nu este lege, nici auctoritate, nici putere, care să-l împedecă întru realizarea planurilor lui."

În cele nouă zile, cari părinții le-au petrecut la curtea principescă, Petru I-a invitat de trei ori la pertractări private mai lungi. Cu interesare deosebită asculta dânsul explicațiile lor despre primatul Papei și despre puterea sinodelor, despre originea sfântului Spirit și despre alte dogme, cari osebesc biserica grecăscă de cătră cea romană. El dădu misionarilor limpede, să înțelegă, că pe el îl convinge învățătura, ce o mărturisesc Roma, și le promise și aceea, că le va fi spre ajutoriu întru toate, cele ce el ar socoti a fi de lipsă pentru înălțarea și lățirea catolicismului în țară. „Fiți incredințați," le declară, „că în țara mea nu voi suferi nici pe un predicatoriu eretic. Cel ce de la aceia nu vor, să se întorcă în biserica catolică, acelora le va căuta, să părăsescă țara." S'a întâmplat, că Petru pe aceea-și vreme a avut, să rostescă sentență asupra alor doi predicatori eretici, cari se făcuseră vinovați de o crimă. Îndoindu-se, ce pedepsă să dicteze criminalilor acestora, ceru sfat de la Iesuiți; aceștia înse răspunseră: „Noi nu am venit, să pedepsim, ci să împăcăm sufletele nemuritoare cu Dumnezeu." Cu toate acestea despoia principele pe amintii predicatori de oficiul lor și-l opri a mai predica. ¹⁾

(Va urma.)

Bibliografie.

A apărut:

Noua Revistă Română, nr. 4. cu următorul sumar: Stavri Predescu, Partidele noastre politice. — Sp Haret, Proiect de lege pentru introducerea calendarului apusan drept calendar al statului în viața civilă. (Memoriu justificativ). — Gustav Weigand, Românii din Sârbia și din Bulgaria apusană. — G. Coșbuc, Elementele literaturii populare. — D. Teleor, Anton Pann (Schiță). — N. Vaschide, Introducere la studiul aplicațiilor pedagogice ale cercetărilor psihologiei experimentale. — Ioan Slavici, Vatra părăsită. — Panait Zosin, Dulci și amare, poezii. — N. Vaschide și Van Melle, O nouă ipoteză asupra naturii condițiilor fizice ale odoratului. — Notițe bibliografice. — Din Bucovina. — Suplinitorii și legea învățământului secundar de N. Em. Teohari, directorul gimnasiului din Slatina. — Ateneul din Băcău. — „Căldindarul poporului". — Imaginația și felurile ei la copii (Conferință ținută la Școala normală de institutore din Iași). — Ca la noi la nimeni... „De sfințu Ilie" de Victor Bogdănescu. — Înbire (poezie) de Nirvan. — Călătoria de nuntă de Spiru S. Hasnaș. — Tristețe, Lebăda (poezii) de D. Karr. — Discursul unui ambasador chinez. — Ateneul român.

Momente memorabile la alegerea de Mitropolit din 19 Decembrie 1898, Sibiu 1899. Cuprinde protocoalele ședințelor congresului bisericii ortodoxe de la alegerea mitropolitului Mețianu. La sfârșit are scrisoarea dnlui Mocsonyi despre „situațiunea și misiunea bisericii".

„**Transilvania**" organul Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român, Anul XXXI, Nr. 1. cu următorul sumar: Cronică de Eisenstadt despre răscolă lui Horia. — Din literatura geografică a Transilvaniei. — Știință, literatură și artă: Din literatura străină. — Bibliografie. — Calendaristică noastră. — Revista Revistelor. — Partea oficială: Proces verbal din 2 Ianuarie 1900. Ședința ordinară a comitet. central al Asociațiunii dto din 11 Ianuarie 1900. — Din despărțăminte.

Ungaria și Jidovimea (Magyarország és a Zsidóság) de Petrassevich Géza. Budapesta, prețul 3 cor. E un lung studiu asupra istoriei politice, culturale și religioase a Jidovilor, făcut cu scopul ca să arete influința dezastrăscă ce o au aceia asupra națiunii magiare pe toate terenele. Cartea e scrisă cu mult aparat științific și cu provocare la o mulțime de isvóre și date folosite de auctor.

A apărut și se află de vîndare la **Tipografia seminarială din Blăș:**

Dr Victor Szmigelski: **Ermenentica biblică**, compusă după Ubaldo Ubaldi. Blăș 1899. pag. 180. prețul 2 cor. Ca și de la cele alalte publicații ale sale dl autor destinează și venitul acestei publicații pentru formarea unui fond provincial de salarisare a preoților și învățătorilor. Manualul e destinat pentru facultățile de teologie, dar pôte fi de folos și celor cari se ocupă cu studiul sf. Scripturi.

Istoria legii nouă de Dr V. Szmigelski, tom. I. Tineretele lui Iesus. Iesus ca profet. Tomul acesta în 8° mare are 399 pagini și costă fl. 2.

„**Ben Hur**", de Lew. Wallace, tom. I. 539 pag., tom. II. 508 pag., prețul broșurat 1 fl. 45 cr. Blăș. Tipografia seminariului archidieceșan. 1898.

„**Istoria dieceșei gr. cat. de Oradea-mare**" de Dr Ioan Ardeleanu, partea I și II-a se află spre vîndare la auctorul. Oradea-mare, Nagy-magyar uteza gör. kath. elemi iskola. Partea I. 80 cr., partea II. 60 cr., ambele 1 fl. 40 cr., 10 cr. porto, pentru teologi și învățători sau pedagogi cu 1 fl. 10 cr. ambele părți.

Sfînta și Dumnezeesca EVANGELIE a Domnului și Dumnezeului nostru Isus Christos

revădută după originalul grecesc și acum întâia dată tipărită cu litere străbune în zilele preainălțatului Împărat al Austriei și Rege Apostolic al Ungariei Francisc Iosif I. cu binecuvîntarea Preasfîntitului nostru Archiepiscop și Mitropolit de Alba Iulia și Făgăraș Dr Victor Mihályi de Apșa.

Blăș 1900.

De la sfînta Unire 200.

În ce privesce prețul **Evangeliei** Veneratul Cler îl cunoșce din circulariul din 12 Iuliu 1899. Dar fiind că sînt mulți din dieceșele sufragane, cari ar dori să-și procure ediția acesta a **Evangeliei** și nu știu prețul ei, spunem, că un exemplariu costă: crud **8 fl. 50 cr.**, broșurat **8 fl. 65 cr.**, ér legat în pele roșie, cu cadru aurit pe table, cu cel patru **Evangeliașii**, cu cruce și cu copcie **12 fl. 50 cr.** Legătura mai elegantă se compută după calitatea pelei și a decorațiilor, cari se vor dori.

Posta Redacțiunii. *Grabnic*. Diferința provine de la darurile făcute cu ocazia Sinodului. — On. J. F. B. Scuzăți nu se pôte mai pe lung, spațiul nu ne permite. — *Mulțumie publice* nu putem publica de cât puține în fie care număr. Rugăm pe toți trimițitorii să fie cu puțină răbdare. — *Arad*. Nu ne mestecăm.

Editor și redactor răspundător:

Aurel C. Domșa.

(2) 3-3

Venerat Cler și Public român!

Am esărendat petrile de marmoră sură și albă aflătoare pe hotarul comunei române Vaslab, din comitatul Ciucului, cari în calitate rivalisază cu marmoră renumită de Carrara. Am deschis aci atelieriul în care cu prețuri foarte moderate pregătăm: tot soiul de monumente mortuarie, obelisce, table comemorative masive, etc. etc. La cerere servim cu desămne și preliminarie gratuit.

Cu totă onórea aducem acestă împrejurare la cunoștința veneratului cler și public român, rugându-l tot o dată a ne sprijini prin comandele sale. —

cu totă reverința:
Toffloni și soțul.

în Gyergyo-Vasláb
postă și telegraf: Gyo. Szt. Miklos
Gara: Mádéfalva.

¹⁾ Wislewicki l. c. p. 120.